

Nezaketsiz Davranış, Sosyal Kimlik ve Schadenfreude İlişkisi: Hak Etme ve Duyguların Rolü

The Relationship Between Uncivil Behaviour, Social Identity and Schadenfreude: The Role of Deservingness and Emotions

Pınar DEMİR ASMA^[1] Hamit COŞKUN^[2]

Başvuru Tarihi: 10 Ocak 2024

ÖZ

Kabul Tarihi: 29 Mayıs 2024

Çalışmanın amacı sosyal kimlik ve nezaketsiz davranışın schadenfreude üzerindeki etkilerinin ve bu etkilerde hak etme algısının ve duyguların aracı rolünün belirlenmesidir. Bu amaç doğrultusunda 254 üniversite öğrencisi ile sosyal kimlik ve nezaketsiz davranış manipüle edilerek 2(nezaketsiz davranış: var veya yok) x 2 (sosyal kimlik: dış-grup var veya dış-grup yok) yarı deneysel desende bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın koşullarından birine atanan katılımcılar, bir hedef kişinin nezaketsiz davranışta bulunmasının ve sosyal kimliğinin değişimlendiği hikâyenin ilk bölümünü okuduktan temel duyguları ne kadar hissettiklerini puanlandırmışlardır. Hedef kişinin talihsizliğine ilişkin öykü sunulduktan sonra ise sırayla hak etme algısına yönelik form, schadenfreude ölçeğini doldurmuşlardır. Nezaketsiz davranışın ve sosyal kimliğin schadenfreude üzerinde etkisinin olduğu ve nezaketsizliğe maruz kalanların daha fazla schadenfreude hissettiği bulunmuştur. Nezaketsiz davranış ve schadenfreude ilişkisinde hak etme algısının ve öfkenin aracı rolü olduğu bulunmuştur. Sosyal kimliğin schadenfreude üzerindeki temel etkisi anlamlı bulunmuştur. Dış-grup koşulunda olan katılımcıların dış grubun olmadığı katılımcılara kıyasla daha fazla schadenfreude hissettiği bulunmuştur. Elde edilen bulgular güncel literatür ışığında tartışılmış ileri çalışmalara öneriler getirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: olumsuz sosyal davranış, gruplar arası ilişkiler, schadenfreude, hak etme

Received Date: January 10, 2024

ABSTRACT

Accepted Date: May 29, 2024

The aim of the study is to determine the effects of social identity and incivil behaviour on schadenfreude and mediating role of emotions and deservingness in these effects. For this purpose, 2 (uncivil behaviour: absent or present) x 2 (social identity: out-group absent or out-group present) quasi-experimental study was conducted with 254 university students by manipulating social identity and incivility. Participants assigned to one of the conditions of the study rated how much they felt the basic emotions after reading the first part of the story in which a target person's uncivil behavior and social identity were changed. After reading the story about the target person's misfortune, they filled in the form for perception of deservingness and the schadenfreude scale. It was found that uncivil behavior and social identity had an effect on schadenfreude and those who were exposed to uncivil behaviour more schadenfreude. In the relationship between incivility and schadenfreude, it was found that angry and deservingness has a mediating role. The main effect of social identity on schadenfreude was found to be significant. Participants in the out-group condition were found to feel more schadenfreude than participants without an out-group. The findings were discussed in the light of current literature and suggestions for further studies were made.

Keywords: negative social behaviour, intergroup relations, schadenfreude, deservingness

Atıf Cite Demir Asma, P., & Coşkun, H. (2024). Nezaketsiz davranış, sosyal kimlik ve Schadenfreude ilişkisi: Hak etme ve duyguların rolü. *Humanistic Perspective*, 6 (2), 202-221. <https://doi.org/10.47793/hp.1417599>

^[1] Ar. Gör. | Üsküdar Üniversitesi | Sağlık Bilimleri Fakültesi | Çocuk Gelişimi Bölümü | İstanbul | Türkiye | ORCID: 0000-0002-3590-446X | pinar.demirasma@uskudar.edu.tr

^[2] Prof. Dr. | Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi | Fen Edebiyat Fakültesi | Psikoloji Bölümü | Bolu | Türkiye | ORCID: 000-0002-5509-8717

GİRİŞ

Almanca kökenli bir kelime olan schadenfreude “schaden” (zarar) ve “freude” (keyif) kelimelerinin birleşimidir ve bir başkasının talihsizliğinden alınan keyif anlamına gelmektedir (Smith vd., 2009). Kimi çalışmalarda schadenfreude, sosyal ilişkilere zarar veren gizli bir saldırganlık biçimi olarak tanımlanan karmaşık bir psikolojik olgu şeklinde tanımlanmaktadır (Sun vd., 2024). Schadenfreudenin uzun yıllardır üzerine çalışılan duygulardan biri olması ve hem kişilerarası hem de gruplar arası düzeyde farklı değişkenlerle birlikte ele alınmasına hem de kavramın psikolojik yapısının daha iyi anlaşılmasına olanak sağlamıştır. Alan yazında schadenfreude için kişilerarası ve gruplar arası düzeyde birçok öncülün olduğu belirtilmiştir. Kişilerarası düzeyde schadenfreude için öncül olarak kıskançlık (Brambilla ve Riva, 2017; Greeniner, 2021; van de Ven vd., 2015; van Dijk vd., 2015), hak etme (Brambilla ve Riva, 2017; Boecker, 2021; Feather, 2006; Wei ve Liu, 2020) hedefe yönelik tutum/hoşlanma düzeyi (Brambilla ve Riva; 2017; Boecker, 2021; Greenier, 2021), öz değerlendirme (van Dijk vd., 2011; van Dijk vd., 2011; van Dijk vd., 2015) belirtilmiştir. Gruplar arası düzeyde ise rekabet (Cikara vd., 2014), grupla kimliklenme (Cikara, 2015; Hoogland vd., 2015) ve yetkinlik (Brambilla ve Riva, 2017; Cikara ve Fiske, 2012; Cikara ve Fiske, 2013) ile ilişkilendirilmiştir. Van Dijk ve Ouwerkerk (2014) ise schadenfreudenin ortaya çıkmasına yol açan motivasyona göre; adalet algısı; karşılaştırma ve gruplar arası ilişkiler olmak üzere 3 temel durumdan kaynaklandığını belirtmiştir. Mevcut çalışmada schadenfreudeyi adalet algısı ile ilişkilendirmemize olanak sağlayacağı düşünülen nezaketsiz davranış ve grup temelli bir duygu olarak ele almamıza katkı sağlayan sosyal kimlik değişkenlerinin schadenfreude üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda ilk olarak sosyal kimlik ve schadenfreude ilişkisine değinilecek sonrasında ise nezaketsiz davranış ve schadenfreude ilişkisi ve bu ilişkideki olası aracı mekanizmalar irdelenecektir.

Sosyal kimlik, bireyin bir gruba üyeliğinden oluşan benliğini ifade etmektedir. Sosyal kimlik teorisi de benlik kavramı sadece kişinin kendisi tarafından değil, aynı zamanda kişinin ait olduğu gruplar tarafından da tanımlandığı belirtmektedir (Tajfel, 1982). Bunun sonucunda da bireyler kendi benliklerinin bir parçası olan olumlu bir sosyal kimlik için çabalamakta ve kendi gruplarının (iç-gruplar) diğer gruplardan (dış-gruplar) olumlu bir şekilde ayırt edilmesini istemektedirler. Bir dış-grubun başarısızlığı, kendi iç-grup takımının göreceli konumunu artırdığı için hoş bir duygu olarak algılanmakta ve bireyin olumlu sosyal kimlik algısını sürdürmesine katkı sunmaktadır (Smith, 1993; Tajfel, 1982). Bu durumla tutarlı şekilde gruplar arası duygular teorisi, insanların bir grupla özdeşleşme gücünün ve özellikle grup içi özdeşleşmenin duygusal bileşeninin güçlü olduğunu belirtmektedir (Mackie ve Smith, 2017). Bir başka deyişle, bir grubun parçası olmak kişinin benliğinin bir parçası haline geldiğinde bireyler o grubun duygularından

etkilenmekte ve o grup adına duygular yaşamaktadırlar. Dış grubun ya da dış-grup üyesi olan hedefin başına gelen talihsiz olaylar da bireylerin olumlu öz değer algılarını sürdürmelerine katkı sunduğu için bireylerde schadenfreude duygusunu uyandırmaktadır (Ouwerkerk vd., 2018). Cikara bunu 'gruplar arası schadenfreude' şeklinde isimlendirmiştir (Cikara, 2015). Gruplar arası schadenfreude üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Farklı spor takımları (Boecker, 2021; Cikara vd., 2014; Hoogland vd., 2015;), farklı politik görüşler (Combs vd., 2009) ya da günlük yaşam içerisindeki koşullara bağlı oluşturulmuş gruplar (Barlett ve Meier, 2023) gibi birçok farklı grup koşulundaki çalışmalarda sosyal kimliğin schadenfreude üzerinde etkili ve bireylerin iç-grup üyelerine kıyasla dış-grup üyelerine karşı daha fazla schadenfreude hissettiği bulunmuştur. Bunun yanında sosyal kimliği etkileyen faktörlerden kimliklenme düzeyi arttıkça dış gruba yönelik schadenfreude hissetme düzeyinin de arttığı (Cikara vd. 2014; Combs vd., 2009; Hoogland vd., 2015) gruplar arası rekabet arttıkça schadenfreudenin de arttığı (Cikara vd., 2014) ve dış gruba yönelik kalıpyargılardan yetkinliği daha fazla olarak algılanan gruplara karşı daha fazla schadenfreude hissedildiği (Cikara ve Fiske, 2012; Cikara vd., 2011) bulunmuştur. Sosyal kimlik ve schadenfreude üzerine yapılan sinirbilim çalışmaları da bu bulguları desteklemektedir (Cikara vd., 2011). Bahsedilen bu çalışmalar göz önüne alındığında, sosyal kimlik schadenfreude ilişkisine yönelik zengin bir literatür olduğu söylenebilirken; nezaketsiz davranış ile etkileşiminin schadenfreude üzerindeki ortak etkilerine ilişkin çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla iki değişkenin birlikte ele alınarak schadenfreude üzerindeki etkisinin ne olduğunun belirlenmesi cevaplanması gereken bir sorudur. Buradan hareketle çalışmaya schadenfreude ile ilişkili olabileceği ön görülen bir diğer değişken olan nezaketsiz davranış dahil edilmiştir.

Nezaketsizlik sosyal normları göz ardı eden, sosyal olarak onaylanmayan davranışları tanımlamaktadır (Freedman ve Vreven, 2017). Nezaketsiz davranışın niyetin belirsiz olması; düşük yoğunluklu olması ve açık ve net ifadeler barındırmaması gibi özellikleri onu diğer olumsuz davranışlardan ayırmaktadır (Yao vd., 2022). İlgili alan yazın nezaketsizliğin birçok olumsuz sonuca yol açtığını göstermektedir. Nezaketsizliğin gözlem yapma yoluyla bireyleri de nezaketsiz davranışı taklit etmeye teşvik edebilmesi (Zimmerman ve Ybarra, 2014), iş performansını olumsuz etkilemesi (Yao vd., 2022) öfke ve nefreti arttırması (Gervais, 2015; Moiscuc vd., 2018; Phillips ve Smith, 2004), tikslenme duygusuna yol açması (Phillips ve Smith, 2004) sebebiyle uzlaşmacı ve yapıcı davranışları tehdit edebileceği düşünülmektedir (Rösner vd., 2016). Schadenfreude duygusu da adalet temelli bir duygu olarak ele alındığında norm ihlali ya da eşitsizlik yaratan kişilere karşı adaletin yeniden tesis edilebilmesine olanak sunmaktadır (Feather, 2006). Bu sebeple normları ihlal eden nezaketsizlik sonrası bireylerin schadenfreude hissedecekleri düşünülmektedir.

Yukarıda bahsedilen iki değişken arasındaki ilişkinin hak etme algısından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bir diğer deyişle nezaketsizlik sonrası bireyler hedefin başına geleni hak ettiğini düşündüklerinden schadenfreude hissetmektedirler. Konuyla ilgili olarak Feather çalışmalarında olumlu eylemler olumlu sonuçları; olumsuz eylemlerin de olumsuz sonuçları takip ettiğinde durumun hak edilmiş olarak algılanabileceğini; olumsuz eylemler olumlu çıktılarla, olumlu eylemler olumsuz çıktılarla sonuçlandığında ise hak edilmemiş olarak görüleceğini vurgulamaktadır (Feather, 2006). Nezaketsizliğin olumsuz olarak görülmesi, hedefin olumsuz sonucu hak ettiğini algısını doğurmakta; hak edilmiş olarak algılanan olumsuz davranışın, olumsuz çıktısı da schadenfreude duygusunu uyandırmaktadır (Feather, 2006). Bütün bu bulgulardan hareketle çalışmaya hak etme algısı dahil edilmiştir. Nezaketsiz davranış koşulundaki katılımcılardan hedefin başına geleni hak ettiğini düşünen kişilerin daha fazla schadenfreude hissedeceği, nezaketsiz davranış ve schadenfreude ilişkisinde hak etmenin aracı rol üstleneceği ön görülmektedir.

Nezaketsiz davranış ile schadenfreude ilişkisinde etkili olabileceği öngörülen bir diğer değişken duygular olarak belirlenmiştir. Norm dışı ve düşük yoğunluklu olumsuz davranışları ifade eden nezaketsiz davranışın doğrudan kişinin kimliğine yönelik bir tehdit oluşturduğu (Andersson ve Pearson, 1999) ve norm dışı davranışlar ile tehdit algısının öfkeye yol açtığı (Porath vd., 2008) bilindiğinden, nezaketsiz davranışa maruz kalanların öfke hissedecekleri düşünülmektedir. Kişiler arası etkileşimler söz konusu olduğunda normları ihlal eden bireylere karşı daha fazla tiksinti hissedildiği (Inbar ve Pizarro, 2022; Giner-Sorolla ve ark., 2018; Smith, 1993; Chapman ve Anderson, 2014) bildirilmiştir. Nezaketsizliğin düşük yoğunluklu sosyal normları ihlal eden davranışları ifade ettiği bilinmektedir. Dolayısıyla nezaketsizlik ile tiksinden ilişkili bulunması muhtemeldir. Alanyazında da olumsuz duyguların, schadenfreude için önemli bir öncül olduğunu vurgulanmaktadır. Özellikle kötü huylu kıskançlık (Greenier, 2021; van de Ven vd, 2014; Wang vd. 2019;), tikslenme (Powell ve Smith, 2013), öfke (Rösner vd., 2016; Yam, 2017) gibi duyguların schadenfreude için önemli bir öncül olduğu bilinmektedir. Anılan bulgulara dayanarak nezaketsiz davranış, schadenfreude, öfke ve tikslenme arasında anlamlı ilişkiler olacağı beklenmektedir.

Bahsedilen bu araştırma verileri incelendiğinde sosyal kimlik, nezaketsiz davranış, hak etme algısı, duygular ve schadenfreude arasında anlamlı ilişkilerin var olduğu dikkat çekmektedir. Buna karşın söz konusu kavramları birlikte aracılık analizleri üzerinden inceleyen bir araştırmaya yazarın bildiği kadarıyla rastlanmamıştır. Buradan hareketle mevcut çalışma, nezaketsiz davranış ve sosyal kimliğin schadenfreude üzerindeki temel etkisinin incelenmesi ile bu etkide hak etmenin ve duyguların aracılık etkisini incelemeyi amaçlamaktadır.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma sosyal kimliğin ve nezaketsiz davranışın schadenfreude duygusu üzerindeki etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda 2X2 gruplar arası olan çalışma deseninde bağımlı değişken schadenfreude; bağımsız değişkenler ise hedefin sosyal kimliği (dış-grup yok ve dış-grup var) ve nezaketsiz davranıştır (var,yok). Araştırma desenine göre örneklem dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Araştırma deseni ve örneklem dağılımı

nezaketsiz davranış*sosyal kimlik	nezaketsiz davranış var	nezaketsiz davranış yok
dış-grup var	65	60
dış-grup yok	72	57

Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Çalışma, Üsküdar Üniversitesi öğrenimine devam eden üniversite öğrencileri ile gerçekleştirilmiştir. G power programı kullanılarak iki bağımsız değişkenin iki koşulu ile yapılan hesaplamada $\alpha=0.05$, $1-\beta=0.90$ için örneklem büyüklüğü 231 olarak hesaplanmış ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 254 katılımcı dahil edilmiştir. Katılımcıların çalışmanın amacına ve içeriğine dair bilgisi bulunmamaktadır. Kolayda örnekleme yöntemi ile araştırmacının çalıştığı kurum aracılığıyla ulaşılan katılımcılara uygulanan bu çalışma yüz yüze uygulanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Demografik Bilgi ve Onam Formu. Katılımcılara cinsiyet, yaş, bölümü ve Suriyeliler ile temas durumunu sorgulayan ve çalışmaya gönüllü olarak katılım sağladıklarını belirten yazılı onamın yer aldığı bir form verilmiştir.

Nezaketsiz Davranış. Nezaketsiz davranış manipülasyonu katılımcılara sunulan schadenfreude metninde hedefin sıra beklerken katılımcının önüne geçmesi/geçmemesinin betimlenmesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. İlgili nezaketsizlik durumu daha önceki çalışmalarda yapılmış ve etkiliği kanıtlandığı için seçilmiştir (Pehlivan, 2023).

Sosyal Kimlik. Sosyal kimlik manipülasyonu katılımcılara sunulan schadenfreude metni içerisindeki hedefin milliyeti hakkında bilgi verilerek gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın katılımcılarının Türk milliyetindeki üniversite öğrencileri olması sebebiyle dış-grup koşulu Suriyeli bir hedef betimlenerek oluşturulmuştur.

Koşullara göre sosyal kimlik ve nezaketsiz davranış manipülasyonlarını içeren metinler aşağıdaki gibidir:

Koşul 1

"Bir iş başvurusunda bulunuyorsunuz. Başvuruyu alan personel belirli sayıda başvuru alacağını belirtiyor. Siz de sıradasınız ve birçok kişi sizin gibi sırada bekliyor. Suriyeli bir kişi önünüze geçip, sıranızı alıyor. O sırada yetkili personel de başvurabilecek kişi sayısının tamamlandığını ve sizin başvurunuzu alamayacağını söylüyor." (Dış-grup var – nezaketsiz davranış var)

Koşul 2

"Bir iş başvurusunda bulunuyorsunuz. Başvuruyu alan personel belirli sayıda başvuracağını belirtiyor. Siz de sıradasınız ve birçok kişi sizin gibi sırada bekliyor. Sıranızda Suriyeli bir kişinin de olduğunu görüyorsunuz. O sırada yetkili personel de başvurabilecek kişi sayısının tamamlandığını ve sizin başvurunuzu alamayacağını söylüyor." (Dış-grup var – nezaketsiz davranış yok)

Koşul 3

"Bir iş başvurusunda bulunuyorsunuz. Başvuruyu alan personel belirli sayıda başvuru alacağını belirtiyor. Siz de sıradasınız ve birçok kişi sizin gibi sırada bekliyor. Sırada bekleyenlerden biri önünüze geçip, sıranızı alıyor. O sırada yetkili personel de başvurabilecek kişi sayısının tamamlandığını ve sizin başvurunuzu alamayacağını söylüyor." (Dış-grup yok – nezaketsiz davranış var)

Koşul 4

"Bir iş başvurusunda bulunuyorsunuz. Başvuruyu alan personel belirli sayıda başvuru alacağını belirtiyor. Siz de sıradasınız ve birçok kişi sizin gibi sırada bekliyor. O sırada yetkili personel de başvurabilecek kişi sayısının tamamlandığını ve sizin başvurunuzu alamayacağını söylüyor." (Dış-grup yok – nezaketsiz davranış yok)

Schadenfreude Ölçümü-Senaryo. Schadenfreude duygusu ölçümü hedef kişinin başına gelen talihsiz olay senaryoları aracılığıyla yapılmaktadır. Çalışmada da nezaketsiz davranış ve sosyal kimlik manipülasyonlarının yer aldığı senaryoların ikinci kısmında hedef kişinin başına talihsiz bir olay geldiği betimlenmiş ve bu olaya yönelik schadenfreude duygusu ölçülmüştür. Schadenfreude ölçüm öyküsü aşağıdaki gibidir:

"Biraz önce sırada beklerken sizin önünüze geçen/sıranızda gördüğünüz Suriyeli kişi/biri yeni temizlenmiş koridorda yürürken kayıp düşüyor."

Schadenfreude Ölçümü – Ölçek. Çalışma kapsamında önceki çalışmalarda da kullanılmış ve Türkçe geçerlilik güvenilirliği yapılmış olan schadenfreude ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin

geçerlilik güvenilirlik çalışması Yeniay (2012) tarafından yapılmıştır ve ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı .94 olarak; açıklanan varyansı 85.16% olarak bulunmuştur (Yeniay, 2012). Mevcut çalışmada daha anlaşılır ve tekrardan kaçınılmasına olanak sağlayan dört maddeden üçünün kullanılmasına karar verilmiş ve bu haliyle ölçeğin güvenilirlik katsayısı .95 olarak bulunmuştur. Bu maddeler sırasıyla; Bu duruma ne kadar sevinirdiniz? Bu durum ne kadar hoşunuza giderdi? Ne kadar içten “İyi olmuş” derdiniz? şeklindedir. Bu haliyle ölçeğin güvenilirlik katsayısı .95’tir ve sırasıyla ölçek maddeleri arasındaki korelasyon katsayıları .93, .84 ve .86 olarak belirlenmiştir ve bu değerler anlamlıdır ($p < .001$). Çalışmada ölçeğin maddelerine açımlayıcı faktör analizi yapılmış Kaiser-Meyer Olkin değeri $KMO = .75$, $p < .001$ ve açıklanan varyans %92.07 olarak bulunmuş ve dolayısıyla ölçeğin çalışmada kullanılması uygun görülmüştür.

Hak Etme Algısı. Katılımcılar hak etmeyi varsayımsal senaryodaki duruma dair bir maddeden oluşan soruyla ölçüm alınmıştır. İlgili madde aşağıdaki gibidir.

Size göre ilgili kişi, bu durumu ne kadar hak etti?

Hiç	Orta								Çok fazla	
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Duygu Ölçümü. Katılımcılar duyguları varsayımsal senaryodaki duruma dair temel duyguları sorgulayan ölçüm aracıyla değerlendirilmiştir. İlgili ölçekte sırasıyla ilgili ölçüm maddeleri aşağıdaki gibidir:

Bu olay sonrasında aşağıdaki duyguları ne derece hissettiğinizi 0 ile 100 puan arasında derecelendiriniz. “Bu durumdan dolayı kendinizi ne kadar sevinçli hissettiniz?”, “Bu durumdan dolayı kendinizi ne kadar üzgün hissettiniz?”, “Bu durumdan dolayı kendinizi ne kadar kızgın hissettiniz?”, “Bu durumdan dolayı kendinizi ne kadar şaşkın hissettiniz?” Bu durumdan dolayı kendinizi ne kadar korkmuş hissettiniz?”, “Bu durumdan dolayı kendinizi ne kadar tiksiniş hissettiniz?”

Her sorunun altında 0-100 arasında derecelendirilmiş bir ölçüm (0_10_20_30_40_50_60_70_80_90_100) sunularak ölçüm alınmıştır.

Veri Toplama Süreci ve İşlem

Çalışmaya yazılı onam formu alınarak başlanmıştır. Daha sonra ilk olarak manipülasyon metinlerini sunulmuş, yani katılımcının yer aldığı koşula göre sosyal kimlik ve nezaketsiz davranış koşulları değişimlenmiştir. Daha sonra ise manipülasyon metninde betimlenen kişinin yaşadığı talihsizlik öyküsü verilmiş, ardından hak etme algısı ölçümlenmiş akabinde katılımcının bu duruma yönelik schadenfreude duygusunun ölçülmesi için schadenfreude ölçeği sunulmuştur.

Katılımcılar verilen öyküdeki durum karşısında schadenfreude ölçeğinde yer alan maddeleri ne derecede hissettiklerini puanlandırmışlardır. Son olarak duygu ölçümü yapılarak çalışma tamamlanmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmaya ilişkin analizler 254 katılımcı ile gerçekleştirilmiştir ve bulgular SPSS 24 paket program aracılığıyla analiz edilmiştir. Çalışmada aracılık analizleri için Hayes tarafından geliştirilen Process Macro eklentisi kullanılmıştır (Hayes, 2017). Farklı koşullarda yer alan katılımcıların schadenfreude puanlarının karşılaştırılması ve bağımsız değişkenlerin schadenfreude üzerindeki etkisinin belirlenmesi için ise two way ANOVA kullanılmıştır. Aracılık analizlerinde nezaketsiz davranış var=1 , nezaketsiz davranış yok=0; dış grup var=1, dış grup yok=0 olarak kodlanarak analizler gerçekleştirilmiştir.

Etik Onay

Bu çalışma için Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi girişimsel olmayan araştırmalar etik kurulundan (Protokol NO. 2023/95) onay alınmıştır.

BULGULAR

İlk olarak çalışmada elde edilen verilerin normallik koşullarının test edilmesi için çarpıklık ve basıklık değerlerine bakılmıştır. Bunun yanında değişkenlere ilişkin betimsel bulguların da sunulması gerektiğinden ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum puanları da içeren değerler aşağıdaki tabloda sunulmuştur. Çarpıklık ve basıklık değerlerinin +1.50 ile -1.50 arasında olması normallik varsayımının sağlandığını göstermiş ve parametrik testlerin yapılması uygun görülmüştür (Tabachnick ve Fidel, 2007).

Tablo 2

Değişkenlerin istatistiki değerleri

Değişken Adı	N*	Ort.	SS	Min.	Mak.	Çarpıklık	Basıklık
Schadenfreude	254	2.24	3.11	0	10	1.33	.598
Hak Etme	252	3.48	3.70	0	10	.59	-1.05
Sevinç	252	5.87	11.69	0	40	1.46	1.57
Üzüntü	253	67.62	30.73	0	100	-.754	-.433
Öfke	253	67.82	33.60	0	100	-.799	-.655
Şaşkınlık	251	56.13	34.96	0	100	-.221	-1.27
Korku	253	22.84	31.45	0	100	1.204	.206
Tiksinme	253	37.62	39.60	0	100	.49	-1.36

Not. Ort. = Ortalama, SS = Standart Sapma, Min. = Minimum Değer, Mak. = Maksimum Değer, *N katılımcılar bazı sorulara cevap vermediği için N'ler değişkenlik göstermektedir.

Çalışmanın katılımcılarına ilişkin demografik bilgiler aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tablo 3

Demografik bilgilere ilişkin bulgular

Değişken Adı		Ort.	SS
Yaş		22.04	3.79
		N	%
Cinsiyet	Kadın	151	59.4
	Erkek	98	38.6
	Diğer	5	1.96
Bölümü	Çocuk Gelişimi	37	14.56
	Sağlık Yönetimi	54	21.25
	Fizyoterapi ve Rehabilitasyon	30	11.81
	Odyometri	32	12.59
	Sosyal Hizmet	32	12.59
	İş Sağlığı ve Güvenliği	44	17.32
	Diğer	25	9.84
Temas	Temas var	97	38.19
	Temas yok	157	61.81

Not. Ort. = Ortalama, SS = Standart Sapma

Çalışma kapsamında nezaketsiz davranışın ve sosyal kimliğin schadenfreude üzerinde etkisini incelemek için elde edilen veriler 2X2 faktöriyel desende iki yönlü ANOVA ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre nezaketsiz davranışın schadenfreude üzerindeki temel etkisi anlamlıdır, $F(1,250)= 42.31, p<.001, \eta p^2 = .14$. Nezaketsiz davranışın olduğu koşuldaki katılımcılar ($Ort. = 3.31, SS = .24$), nezaketsiz davranışın olmadığı katılımcılara ($Ort. = .97, SS = .26$) kıyasla daha fazla schadenfreude hissetmişlerdir. Sosyal kimliğin schadenfreude üzerindeki temel etkisi anlamlıdır; $F(1,250)= 5.32, p<.05, \eta p^2 = .02$. Hedefin dış-grup üyesi olduğu bilgisi verilmeyen katılımcılar ($Ort.= 2.56 SS= .25$), hedefin dış-grup üyesi olduğu koşuldaki katılımcılara ($Ort.= 1.72, SS= .25$) kıyasla daha fazla schadenfreude hissetmişlerdir. Nezaketsiz davranışın ve sosyal kimliğin schadenfreude üzerindeki ortak etkisi anlamlı değildir; $F(1,250)=.13, p>.05, \eta p^2 = .001$. Koşullara göre schadenfreude puan ortalamaları Tablo 4'te yer almaktadır.

Tablo 4

Koşullara göre schadenfreude ortalamaları

	Nezaketsiz Davranış Var		Nezaketsiz Davranış Yok	
	Ort.	SS	Ort.	SS
Dış-grup	2.83	3.42	.62	1.70
Dış-grup yok	3.80	3.41	1.32	2.31

Ort: Ortalama, SS: Standart Sapma

Değişkenler arası ilişkiler incelendiğinde schadenfreudenin öfke, şaşkınlık ve tikslenme ile ilişkili olduğu ve bu duygular arttıkça schadenfreudenin de arttığı bulunmuştur (Tablo 6). Bunun yanında hedefin başına gelen durumu hak ettiğine yönelik algısının da schadenfreude, korku ve şaşkınlık ile ilişkili olduğu bulunmuştur.

Tablo 5

Değişkenler arası ilişkiler

	1	2	3	4	5	6	7	8
1.Schadenfreude	1							
2.Hak Etme	.370**	1						
3.Sevinç	.005	-.021	.1					
4.Üzüntü	.085	-.032	-.301**	1				
5.Öfke	.302**	.097	-.251**	.356**	1			
6.Şaşkınlık	.202**	.199**	-.19**	.284**	.403**	1		
7.Korku	.086	.196**	-.066	.223**	.210**	.355**	1	
8.Tikslenme	.259**	.081	-.14	.229**	.488**	.343**	.305**	1

**p<.001

Bahsedilen ilişkiler aracılık etkisinin olabileceğini işaret ettiğinden nezaketsizlik ve schadenfreude arasındaki ilişkide duyguların ve hak etmenin aracılık analizlerinin yapılması uygun görülmüştür. Hayes (2017) tarafından geliştirilen Process Macro kullanılarak aracılık analizleri yapılmış ve bu analizlerde sosyal kimlik ile sosyal kimlik*nezaketsiz davranış etkileşimi kovaryans olarak alınmıştır. Çalışmada verilen değerler standardize edilmiş beta katsayılarıdır.

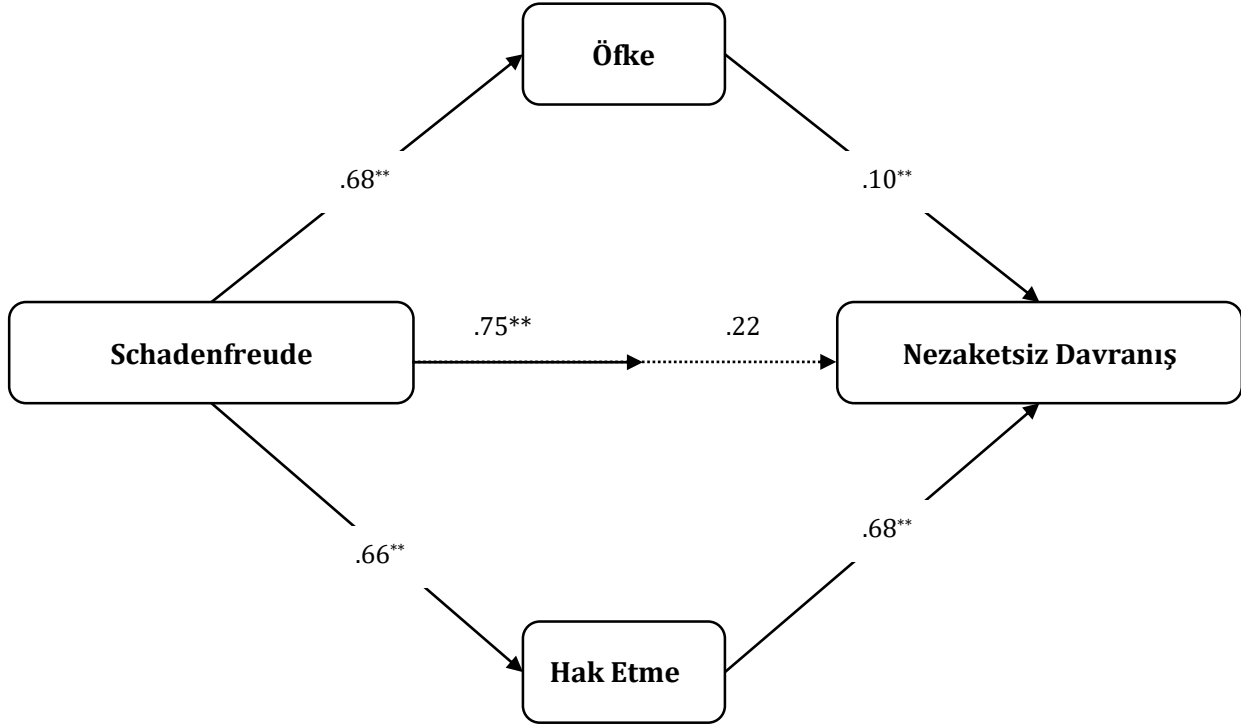
Nezaketsiz davranış ve schadenfreude ilişkisinde öfkenin ve hak etmenin paralel aracı rolüne yönelik yapılan analizler modelin anlamlı olduğunu göstermiştir $F(3,247)= 15.51, p<.000, R^2=.15$.

Analiz sonunda nezaketsiz davranış, hak etmenin anlamlı bir yordayıcısı olarak bulunmuştur; $(yol = a_1), \beta = .66, t(247)= 4.07, SH=.60, p < .001, 95\% GA = [1.26, 3.63]$. Hak etme de schadenfreudeyi anlamlı bir şekilde yordamaktadır $(yol=b_1), \beta=.68, SH=.03, t(245)=14.82, p<.001, 95\% GA = [.505, .660]$.

Bunun yanında, nezaketsiz davranış, öfkenin de anlamlı bir yordayıcısı olarak bulunmuştur $(yol = a_2), \beta = .68, t(247)= 4.15, SH=5.54, p < .001, 95\% GA = [33.95, 12.11]$. Öfke de schadenfreudeyi anlamlı bir şekilde yordamaktadır $(yol=b_2), \beta=.10, SH=.004, t(245)=2.40, p<.001, 95\% GA = [.001, .018]$.

Nezaketsiz davranışın, hak etme ve öfke olmadan schadenfreude üzerindeki etkisi anlamlıyken $(yol=c), \beta = .75, SH = .51, t(247)= 4.56, p < .001, 95\% GA = [1.33, 3.36]$; öfke ve hak etme analiz sürecine dahil edildiğinde nezaketsiz davranışın schadenfreudeyi anlamlı bir şekilde yordamadığı bulunmuştur $(yol=c'), \beta = .22, SH=.39, t(245)= 1.76, p > .05, 95\% GA = [-.08, 1.42]$.

Sonuç olarak nezaketsiz davranış ile schadenfreude arasında öfkenin $E= .07$, $SH =.04$, $GA = [.004, .168]$ ve hak etmenin $E= .45$, $SH =.12$, $GA = [.22, .70]$ dolaylı etkisinin anlamlı olduğu bulunmuştur. Bir diğer deyişle nezaketsiz davranışa maruz kalanlardan ayrıca öfkelenmiş olanlar ve hedefin başına geleni hak ettiğini düşünenler daha fazla schadenfreude hissetmektedir.

Not. ** $p < .001$

Şekil 1. Nezaketsiz davranış ve schadenfreude arasında öfke ve hak etmenin aracı rolü

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma nezaketsiz davranış ve sosyal kimliğin schadenfreude üzerindeki etkilerinin ve bu etkiye hak etme ve duyguların rolünün incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Çalışmada bu amaca odaklanılmasının sebebi ilgili değişkenlerin bir arada ve aracılık etkileriyle ele alındığı herhangi bir araştırmaya rastlanmamış olmasıdır.

Araştırmanın temel sorularından biri nezaketsiz davranışın schadenfreude üzerindeki etkisinin incelenmesidir. Nezaketsiz davranış ve duygular üzerine yapılan çalışmalar nezaketsiz davranışın birçok farklı değişkenle ilgili olduğunu bildirmekle beraber nezaketsiz davranışın olumsuz duygulara yol açtığını göstermektedir (Gervais, 2015). Schadenfreudeyi de bu kapsamında ele almak mümkündür. Bu durumla tutarlı olarak da alanyazında olumlu davranışların olumlu duygularla (memnuniyet, gurur vb.); olumsuz davranışların olumsuz duygularla (schadenfreude, üzüntü, suçluluk vb.) sonuçlanacağı vurgulanmış (Feather, 2006) ve schadenfreude duygusunun hedefin gerçekleştirdiği olumsuz bir davranışın sonucu olarak ortaya çıktığı belirtilmiştir (Greenier, 2021). Schadenfreude adalet temelli bir duygu olarak ele

alındığında adaletsizlik doğuran nezaketsiz davranışın schadenfreudeye yol açmış olabileceği düşünülmektedir. Nitekim yapılan çalışmalar örgüt üyelerinden gelen nezaketsizliğin bireylerin kişilerarası adalet algısını yaraladığını göstermektedir (Holm vd., 2021; Wang, 2023). Nezaketsiz davranışın da adalet normlarını ihlal ettiği bilindiğinden nezaketsizliğin schadenfreude duygusuna neden olması anlaşılır bir bulgu olmuştur.

Çalışmada nezaketsiz davranış ile birlikte ele alınan kavramlardan biri hak etmedir. Bu çalışma kapsamında hak etme, hedefin başına gelen durumun ne kadar hak edilmiş olarak algılandığıdır. Davranış ve schadenfreude arasındaki ilişkilerin nasıl açıklandığına ve bu ilişkilerin hangi mekanizmalar aracılığıyla gerçekleştiğine yönelik literatür de hak etme kavramının önemli olduğunu vurgulamaktadır (Feather, 2006). Hedefin başına gelen talihsizlik, ne ölçüde hedefin kendi davranışlarının sonucu ve hak edilmiş olarak görülürse, o kadar schadenfreude hissedilmektedir (Feather ve Mckee, 2014; Greenier, 2021; Watanabe vd., 2022). Bu durumla tutarlı şekilde mevcut çalışmada da nezaketsiz davranış-schadenfreude ilişkisinde hak etme algısının aracı rolünün olduğu bulunmuş ve nezaketsiz davranışa maruz kalanlarda ayrıca hedefin başına gelen durumu hak ettiğini düşünenlerin daha fazla schadenfreude hissettikleri görülmüştür. Bireyler hedefin başına gelen olumsuzlukları hak ettiklerini inandıklarında, adaletin sağlandığı düşüncesiyle, daha fazla schadenfreude hissetmişlerdir. Bu durumun da bireylerin dünyayı adil bir yer olarak algılamaya yönelik motivasyonları ve dolayısıyla onlara nezaketsiz davranışta bulunan kişilerin başlarına kötü bir şey gelmeleri gerektiğine yönelik motivasyonlarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Dolayısıyla nezaketsiz davranış-schadenfreude ilişkisinde hak etmenin aracı rolünün bulunması anlaşılır olmuştur.

Çalışma ile ilgili bir diğer ilgi çekici ve özgün sonuç nezaketsiz davranışın schadenfreudeyi ortaya çıkarmasında olumsuz duyguların önemli rolü olmasıdır. Çalışmada öfkenin aracı rolü olduğu bulunmuştur. Bir diğer deyişle nezaketsiz davranışa maruz kalanlar schadenfreude hissetmekte, ayrıca öfkeli olanlar daha fazla schadenfreude hissetmektedirler. Nezaketsizliğin neden olduğu kızgınlığa yönelik birçok açıklama getirmek mümkündür. Bunlardan ilki Duygusal olaylar teorisidir. Duygusal olaylar teorisi olumsuz olayları olumsuz duyguların; olumlu olayları olumlu duyguların takip ettiğini belirtmektedir (Weiss ve Cropanzo, 1996). Dolayısıyla istenmeyen bir durum olan nezaketsizlik sonrası öfke hissedilmiş olabileceği düşünülebilir. Konuyla yönelik bir diğer açıklama öfke duygusunun doğası bağlamında getirebilir Russel çalışmasında, kızgınlığın bir başkasının neden olduğu adaletsizlik sonucunda hissedildiğini vurgulamaktadır (Russel, 1980). Bu bakış açısından hareketle bir başkasının neden olduğu nezaketsizliğin bireylerde öfke duygusunu uyandırmış olabileceği düşünülmektedir. Bahsedilen açıklamalarla tutarlı şekilde öfke ve nezaketsiz davranış üzerine yapılan çalışmalar, nezaketsiz davranışa maruz kalanların öfke deneyimlediklerini göstermektedir. Philip ve Smith de

çalışmalarında günlük hayattaki nezaketsizliğe verilen en temel tepkinin öfke olduğunu belirtmiştir (Phillips ve Smith, 2004). Gervais politik bağlamda nezaketsizliği ele almış ve liderlerin nezaketsizlik içeren mesajlar vermesinin seçmenlerde tikslenme ve öfke hissetmesine yol açtığını bulmuştur (Gervais, 2021). Son olarak öfke-schadenfreude arasındaki ilişkiler her iki duygunun da sosyal normlarının ihlaline duyarlı bir duygusal tepki olmalarıyla da açıklanabilir. Alanyazında tikslenme ve öfke duygusunun grup normları için bir koruma görevi üstlendiği belirtilmektedir (Heerdink vd., 2019). Bunun yanında öfkenin var olan adaletsiz karşısında tepki olarak deneyimlenen bir duygu olduğu (Russel, 1980) ve schadenfreude duygusunun da adaletin yeniden tesis edilmesine olanak sağladığı düşünüldüğünde (Feather, 2006) iki duygunun ilişkili olması tutarlıdır. Öfke-schadenfreude duyguları arasındaki ilişkilere odaklanan çalışmalar da kızgınlığın schadenfreude için önemli bir öncül olduğunu vurgulamaktadır (Hareli ve Weiner, 2002). Adaletsizlik duygusu sıklıkla öfke ile ilişkilendirilse de kişiler arası adalet söz konusu olduğunda, var olan adaletsizliğin aynı zamanda tikslenme duygularını da tetiklediği bilinmektedir (Skarlicki vd., 2013). Ahlaki olmayan davranışların schadenfreude üzerindeki etkisine odaklanan bir çalışmada hem davranışa yönelik hem de kişiye yönelik hissedilen öfke, tikslenme gibi kınayıcı duyguların schadenfreude için önemli bir yordayıcı olduğu bulunmuştur (Berndsen ve Tiggemann, 2020). Bütün bu bulgulardan hareketle sosyal normların ihlal eden olumsuz bir davranış olan nezaketsiz davranışın schadenfreude ile ilişkisine öfkenin aracılık etmesi ve tikslenme ile schadenfreudenin ilişkili olması anlaşılır bir bulgudur.

Hedefin sosyal kimliği de çalışmanın bir diğer bağımsız değişkenidir. Sosyal kimlik ve schadenfreude ile ilgili literatür bireylerin hedef iç-grup üyesi olduğunda, dış-grup üyelerine kıyasla daha az schadenfreude hissettiklerini göstermektedir. Bu çalışmada ise hedefin dış-grup üyesi olduğu bilgisi verilmeyen katılımcıların; hedefin dış grup üyesi olduğu katılımcılara kıyasla daha fazla schadenfreude hissettiği bulunmuştur. Sosyal kimlik- schadenfreudeyi ele alan önceki çalışmalardan farklı olarak mevcut araştırmada sosyal kimliğin yanında deney desenine nezaketsiz davranış eklenmiştir. Nezaketsiz davranışa ilişkin literatür nezaketsizliğin doğrudan bireylerin kimliklerini hedef aldığı vurgulamaktadır (Andersson ve Pearson, 1999). Buna ek olarak nezaketsizliğin niyeti belirsiz ve farklı yorumlara açık olduğundan, katılımcıların kışkırtıcının gerçek niyetine ilişkin farklı çıkarımlar yapmaları için çok fazla alan kalmaktadır (Andersson ve Pearson 1999). Başka bir deyişle, bireyler iç-grup üyelerinden gelen bir nezaketsizlikle karşılaştıklarında bir yorumlama süreci başlatacaklardır. Çalışmamız kapsamında da dış-grubun olmadığı koşulda bu bilişsel mekanizmanın işlemiş olabileceği ve nezaketsizliğe maruz kalan katılımcıların kendilerini artık grubun içinden biri değil de grubun dışından biri olarak gördükleri düşünülmektedir. Kendini artık grubun içinden biri değil grubun dışından biri olarak kimliklendiren katılımcıların da dış-grup üyesi olduğu bilgisi verilmeyen hedefe karşı daha fazla schadenfreude hissettiği tahmin edilmektedir. Özellikle Türkiye gibi grubun kendisinden çok

diğer iç-grup üyeleri ile ilişkinin ve iç-grup üyelerinin davranışların önemli olduğu toplumlarda bu bulgu anlaşılır olmuştur (Singelis vd., 1995). İlgili açıklamalarla tutarlı olarak alanyazın da özellikle iç-grup üyesi tarafından nezaketsizliğe maruz kalan bireylerin nezaketsizlik sonrası kendilerini grubun dışında ve yabancı olarak gördüklerini ve grup üyelerine yönelik olumsuz tutum ve davranışlar sergilediğini belirtmektedir (Kim, 2023; Ouyang ve ark. 2015; Stamper ve Masterson, 2002; Zhan ve ark. 2019).

Mevcut çalışma bahsedilen önemli bulguların yanında bir takım sınırlılıkları içermektedir. Hak etme algısına yönelik bulgular bireylerin adalet algılarının etkili olabileceğine işaret etmektedir. Buradan hareketle izleyen çalışmalarda katılımcıların adil dünya inançlarının da ölçülmesinin önemli olabileceği düşünülmüştür. Bunun yanında çalışmada sosyal kimlik manipülasyonu dış-grup bilgisi var, dış-grup bilgisi yok şeklinde gerçekleştirilmiştir. Tartışma bölümünde ön görülen açıklamaların daha sağlıklı yapılabilmesi için bir iç-grubun varlığı söz konusu olmalıdır. Dolayısıyla izleyen çalışmalarda sosyal kimlik manipülasyonlarının dış-grup var vs dış-grup yok yerine; dış-grup iç-grup olarak değiştirilerek çalışmanın tekrarlanması ve olası ortak etkinin de aydınlatılması önerilmektedir. Ayrıca sosyal kimlik manipülasyonu için sadece hedefin milli kimliğine ilişkin bilgi verilmesinin yetersiz kalmış olabileceği düşünüldüğünden, izleyen çalışmalarda sosyal kimlik manipülasyon metinlerinin güçlendirilmesi ve manipülasyon kontrollerinin de çalışmaya eklenmesi önerilmektedir. Son olarak çalışmada kullanılan schadenfreude ölçeği önceki çalışmalarda kullanılmış olan ölçeğin revize edilmiş halidir. Her ne kadar ölçeğin açıkladığı varyans ve Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı yüksek olsa da izleyen çalışmalarda schadenfreudeye yönelik farklı ölçeklerle çalışmanın tekrarlanması önemli görülmektedir.

Sonuç olarak mevcut çalışmada schadenfreude duygusu üzerinde nezaketsiz davranışın ve sosyal kimliğin etkisinin olduğu bulunmuştur. Bunun yanında nezaketsiz davranıştan, schadenfreudeye giden yolda öfke ve hak etmenin aracı rol üstlendiği bulgusu elde edilmiştir.

KAYNAKÇA

- Andersson, L. M., & Pearson, C. M. (1999). Tit for tat? The spiraling effect of incivility in the workplace. *Academy of Management Review*, 24, 452-471. <https://doi.org/10.5465/amr.1999.2202131>
- Barlett, C. P., & Meier, B. P. (2023). Schadenfreude in the context of opposing vaccination statuses. *European Journal of Social Psychology*, 53(7), 1593-1604. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2998>
- Barron, A. C., Woodyatt, L., Thomas, E. F., Loh, J. E. K., & Dunning, K. (2023). Doing good or feeling good? Justice concerns predict online SHaming via deservingness and schadenfreude. *Computers in Human Behavior Reports*, 11, 100317. DOI:10.1016/j.chbr.2023.100317.
- Berndsen, M., & Tiggemann, M. (2020). Multiple versus single immoral acts: An immoral person evokes more schadenfreude than an immoral action. *Motivation and Emotion*, 44(5), 738-754. <https://doi.org/10.1007/s11031-020-09843-5>
- Boecker, L. (2021). One group's pain is another group's pleasure: Examining schadenfreude in response to failures of football teams during the World Cup 2018. *Psychology of Sport and Exercise*, 56, 101992. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2021.101992>
- Brambilla, M., & Riva, P. (2017). Predicting pleasure at others' misfortune: Morality trumps sociability and competence in driving deservingness and schadenfreude. *Motivation and Emotion*, 41(2), 243-253. <https://doi.org/10.1007/s11031-016-9594-2>
- Chapman, H. A., & Anderson, A. K. (2014). Trait physical disgust is related to moral judgments outside of the purity domain. *Emotion*, 14(2), 341-348. <https://doi.org/10.1037/a0035120>
- Cikara, M. (2015). Intergroup Schadenfreude: Motivating participation in collective violence. *Current Opinion in Behavioral Sciences*, 3, 12-17. <https://doi.org/10.1016/j.cobeha.2014.12.007>
- Cikara, M., Bruneau, E., Van Bavel, J. J., & Saxe, R. (2014). Their pain gives us pleasure: How intergroup dynamics shape empathic failures and counter-empathic responses. *Journal of Experimental Social Psychology*, 55, 110-125. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2014.06.007>
- Cikara, M., & Fiske, S. T. (2011). Bounded Empathy: Neural Responses to Outgroup Targets' (Mis)fortunes. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 23(12), 3791-3803. https://doi.org/10.1162/jocn_a_00069
- Cikara, M., & Fiske, S. T. (2012). Stereotypes and Schadenfreude: Affective and Physiological Markers of Pleasure at Outgroup Misfortunes. *Social Psychological and Personality Science*, 3(1), 63-71. <https://doi.org/10.1177/1948550611409245>
- Cikara, M., & Fiske, S. T. (2013). Their pain, our pleasure: Stereotype content and schadenfreude. *Annals of the New York Academy of Sciences*, 1299(1), 52-59. <https://doi.org/10.1111/nyas.12179>
- Combs, D. J. Y., Powell, C. A. J., Schurtz, D. R., & Smith, R. H. (2009). Politics, schadenfreude, and ingroup identification: The sometimes happy thing about a poor economy and death. *Journal of Experimental Social Psychology*, 45(4), 635-646. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2009.02.009>
- Cortina, L. M., Magley, V. J., Williams, J. H., & Langhout, R. D. (2001). Incivility in the workplace: Incidence and impact. *Journal of Occupational Health Psychology*, 6, 64-80. DOI:10.1037/1076-8998.6.1.64.

- Feather, N. T. (2006). Deservingness and emotions: Applying the structural model of deservingness to the analysis of affective reactions to outcomes. *European Review of Social Psychology*, 17(1), 38-73. <https://doi.org/10.1080/10463280600662321>
- Feather, N. T., & Mckee, I. R. (2014). Deservingness, liking relations, schadenfreude, and other discrete emotions in the context of the outcomes of plagiarism. *Australian Journal of Psychology*, 66(1), 18-27. <https://doi.org/10.1111/ajpy.12030>
- Freedman, S., & Vreven, D. (2016). Workplace Incivility and Bullying in the Library: Perception or Reality? *College & Research Libraries*, 77(6), 727-748. <https://doi.org/10.5860/crl.77.6.727>
- Gervais, B. T. (2015). Incivility Online: Affective and Behavioral Reactions to Uncivil Political Posts in a Web-based Experiment. *Journal of Information Technology & Politics*, 12(2), 167-185. <https://doi.org/10.1080/19331681.2014.997416>
- Giner-Sorolla, R., & Espinosa, P. (2011). Social Cuing of Guilt by Anger and of Shame by Disgust. *Psychological Science*, 22(1), 49-53. <https://doi.org/10.1177/0956797610392925>
- Greenier, K. D. (2021). The Roles of Disliking, Deservingness, and Envy in Predicting Schadenfreude. *Psychological Reports*, 124(3), 1220-1236. <https://doi.org/10.1177/0033294120921358>
- Hareli, S., & Weiner, B. (2002). Dislike and envy as antecedents of pleasure at another's misfortune. *Motivation and Emotion*, 26(4), 257-277. <https://doi.org/10.1023/A:1022818803399>
- Hayes, A. F. (2017). Introduction to mediation, moderation, and conditional process analysis: A regression-based approach. Guilford publications
- Heerdink, M. W., Koning, L. F., Van Doorn, E. A., & Van Kleef, G. A. (2019). Emotions as guardians of group norms: Expressions of anger and disgust drive inferences about autonomy and purity violations. *Cognition and Emotion*, 33(3), 563-578. <https://doi.org/10.1080/02699931.2018.1476324>
- Holm, K., Torkelson, E., ve Bäckström, M. (2021). Longitudinal outcomes of witnessed workplace incivility: A three-wave full panel study exploring mediators and moderators. *Occupational Health Science*, 5(1), 189-216. <https://doi.org/10.1007/s41542-021-00083-8>
- Hoogland, C. E., Ryan Schurtz, D., Cooper, C. M., Combs, D. J. Y., Brown, E. G., & Smith, R. H. (2015). The joy of pain and the pain of joy: In-group identification predicts schadenfreude and gluckschmerz following rival groups' fortunes. *Motivation and Emotion*, 39(2), 260-281. <https://doi.org/10.1007/s11031-014-9447-9>
- Inbar, Y., ve Pizarro, D. A. (2022). How disgust affects social judgments. In *Advances in Experimental Social Psychology*, s.(109-166). Academic Press.
- James, S., Kavanagh, P. S., Jonason, P. K., Chonody, J. M., & Scrutton, H. E. (2014). The Dark Triad, schadenfreude, and sensational interests: Dark personalities, dark emotions, and dark behaviors. *Personality and Individual Differences*, 68, 211-216. <https://doi.org/10.1016/j.jpaid.2014.04.020>
- Kim, Y. (2023). Shame on you! How incivility and absence of supporting evidence in likeminded Facebook comments influence evaluations of ingroup members and online political participation. *Online Information Review*. <https://doi.org/10.1108/OIR-12-2021-0650>
- Mackie, D. M., & Smith, E. R. (2017). Group-based emotion in group processes and intergroup relations. *Group Processes & Intergroup Relations*, 20(5), 658-668. <https://doi.org/10.1177/1368430217702725>
- Moisuc, A., Brauer, M., Fonseca, A., Chaurand, N., & Greitemeyer, T. (2018). Individual differences in social control: Who 'speaks up' when witnessing uncivil, discriminatory, and immoral behaviours? *British Journal of Social Psychology*, 57(3), 524-546. <https://doi.org/10.1111/bjso.12246>
- Ouyang, K., Lam, W., & Wang, W. (2015). Roles of gender and identification on abusive supervision and proactive behavior. *Asia Pacific Journal of Management*, 32(3), 671-691. <https://doi.org/10.1007/s10490-015-9410-7>

- Ouwerkerk, J. W., Van Dijk, W. W., Vonkeman, C. C., & Spears, R. (2018). When we enjoy bad news about other groups: A social identity approach to out-group schadenfreude. *Group Processes & Intergroup Relations*, 21(1), 214-232. <https://doi.org/10.1177/1368430216663018>
- Pehlivan, N. (2023). *Nezaketsiz davranışın özelliğinin, kaynağının ve hedefinin affetme davranışı üzerindeki etkisi: duygular ve bilişlerin aracı rolü* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
- Phillips, T., & Smith, P. (2004). Emotional and behavioural responses to everyday incivility: Challenging the fear/avoidance paradigm. *Journal of Sociology*, 40(4), 378-399. <https://doi.org/10.1177/1440783304048382>
- Porath, C. L., Overbeck, J. R., & Pearson, C. M. (2008). Picking Up the Gauntlet: How Individuals Respond to Status Challenges. *Journal of Applied Social Psychology*, 38(7), 1945-1980. <https://doi.org/10.1111/j.1559-1816.2008.00375.x>
- Powell, C. A. J., & Smith, R. H. (2013). Schadenfreude Caused by the Exposure of Hypocrisy in Others. *Self and Identity*, 12(4), 413-431. <https://doi.org/10.1080/15298868.2012.687013>
- Rösner, L., Winter, S., & Krämer, N. C. (2016). Dangerous minds? Effects of uncivil online comments on aggressive cognitions, emotions, and behavior. *Computers in Human Behavior*, 58, 461-470. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.01.022>
- Russell, J. A. (1980). A circumplex model of affect. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39(6), 1161-1178. <https://doi.org/10.1037/h0077714>
- Sevinçli, M. C., & Abayhan, Y. (2023). Başarının, Grup Üyeliğinin ve Güvenilir Olmanın Kıskançlık, Hakçalık ve Başkasının Üzüntüsüne Sevinme Üzerindeki Etkisi. *Humanistic Perspective*, 5(3), 998-1025. <https://doi.org/10.47793/hp.1193661>
- Skarlicki, D. P., Hoegg, J., Aquino, K., & Nadisic, T. (2013). Does injustice affect your sense of taste and smell? The mediating role of moral disgust. *Journal of Experimental Social Psychology*, 49(5), 852-859. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2013.03.011>
- Smith, E. R. (1993). Social Identity and Social Emotions: Toward New Conceptualizations of Prejudice. İçinde *Affect, Cognition and Stereotyping* (ss. 297-315). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-0-08-088579-7.50017-X>
- Stamper, C. L., & Masterson, S. S. (2002). Insider or outsider? How employee perceptions of insider status affect their work behavior. *Journal of Organizational Behavior*, 23(8), 875-894. <https://doi.org/10.1002/job.175>
- Sun, B., Huang, T., Wu, Y., & Fan, L. (2024). Your Pain Pleases Others: The Influence of Social Interaction Patterns and Group Identity on Schadenfreude. *Behavioral Sciences*, 14(2), 79. <https://doi.org/10.3390/bs14020079>
- Tajfel, H. (1982). Social Psychology of Intergroup Relations. *Annual Review of Psychology*, 33(1), 1-39. <https://doi.org/10.1146/annurev.ps.33.020182.000245>
- Van De Ven, N., Hoogland, C. E., Smith, R. H., Van Dijk, W. W., Breugelmans, S. M., & Zeelenberg, M. (2015). When envy leads to schadenfreude. *Cognition and Emotion*, 29(6), 1007-1025. <https://doi.org/10.1080/02699931.2014.961903>
- Van Dijk, W. W., Ouwerkerk, J. W., Smith, R. H., & Cikara, M. (2015). The role of self-evaluation and envy in schadenfreude. *European Review of Social Psychology*, 26(1), 247-282. <https://doi.org/10.1080/10463283.2015.1111600>
- Van Dijk, W. W., Ouwerkerk, J. W., Wesseling, Y. M., & Van Koningsbruggen, G. M. (2011). Towards understanding pleasure at the misfortunes of others: The impact of self-evaluation threat

- on schadenfreude. *Cognition & Emotion*, 25(2), 360-368. <https://doi.org/10.1080/02699931.2010.487365>.
- Van Dijk, W. W. & Ouwerkerk, J. W. (Ed.). (2014). *Schadenfreude: Understanding pleasure at the misfortune of others*. Cambridge University Press.
- Van Dijk, W. W., Van Koningsbruggen, G. M., Ouwerkerk, J. W., & Wesseling, Y. M. (2011). Self-esteem, self-affirmation, and schadenfreude. *Emotion*, 11(6), 1445-1449. <https://doi.org/10.1037/a0026331>
- Van De Ven, N., Hoogland, C. E., Smith, R. H., Van Dijk, W. W., Breugelmans, S. M., & Zeelenberg, M. (2015). When envy leads to schadenfreude. *Cognition and Emotion*, 29(6), 1007-1025. <https://doi.org/10.1080/02699931.2014.961903>
- Wang, S., Lilienfeld, S. O., & Roach, P. (2019). Schadenfreude deconstructed and reconstructed: A tripartite motivational model. *New Ideas in Psychology*, 52, 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.newideapsych.2018.09.002>
- Wang, X., Peng, Y., Xu, X., Arenare, E., ve Zhang, W. (2023). The Effect of Coworker Incivility on Knowledge Sharing: The Roles of Interpersonal Justice and Communion Striving. *Occupational Health Science*, 7(3), 453-482. <https://doi.org/10.1007/s41542-023-00152-0>.
- Watanabe, S., Weiner, D. S., & Laurent, S. M. (2022). Schadenfreude for undeserved misfortunes: The unexpected consequences of endorsing a strong belief in a just world. *Journal of Experimental Social Psychology*, 101, 104336. <https://doi.org/10.1016/j.jesp.2022.104336>
- Wei, L., & Liu, B. (2020). Reactions to others' misfortune on social media: Effects of homophily and publicness on schadenfreude, empathy, and perceived deservingness. *Computers in Human Behavior*, 102, 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2019.08.002>
- Weiss, H. M., & Cropanzano, R. (1996). Affective events theory: A theoretical discussion of the structure, causes and consequences of affective experiences at work. *Research in Organizational Behavior*, 18, 1-74
- Yao, J., Lim, S., Guo, C. Y., Ou, A. Y., & Ng, J. W. X. (2022). Experienced incivility in the workplace: A meta-analytical review of its construct validity and nomological network. *Journal of Applied Psychology*, 107(2), 193-220. <https://doi.org/10.1037/apl0000870>
- Yam, P. (2017). *The social functions of intergroup schadenfreude* (Doctoral dissertation, University of Oxford).
- Yeniay, Y. (2012). *Sosyal kimlik ile algılayan ve algılananın cinsiyetinin başkasının üzüntüsüne sevinme eğilimi üzerindeki etkileri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi
- Zhan, X., Li, Z., & Luo, W. (2019). An identification-based model of workplace incivility and employee creativity: Evidence from China. *Asia Pacific Journal of Human Resources*, 57(4), 528-552. <https://doi.org/10.1111/1744-7941.12204>
- Zimmerman, A. G., & Ybarra, G. J. (2016). Online aggression: The influences of anonymity and social modeling. *Psychology of Popular Media Culture*, 5(2), 181-193. <https://doi.org/10.1037/ppm000038>

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The German word schadenfreude is a combination of the words 'schaden' (harm) and 'freude' (pleasure) and means the pleasure taken from someone else's misfortune (Smith et al., 2009). When we look at the antecedents for the feeling of schadenfreude, it is seen that group-based situations, justice-based situations and comparison-based situations are effective (Van Dijk & Ouwerkerk, 2014). In this study, in the context of group-based situations, one of the independent variables was determined as social identity since it was predicted that social identity would lead to schadenfreude. In addition, in the context of justice-based situations, since it was predicted that uncivil behavior would lead to schadenfreude due to violating social norms, another independent variable was determined as uncivil behavior. Since it is known that non-normative behaviors lead to negative emotions, it is thought that emotions may have a mediating role in the relationship between uncivil behaviour and schadenfreude. In addition, since it is a justice-based situation, it is predicted that the perception of deservingness will also have a mediator role in the relationship between incivility and schadenfreude. The aim of the study is to determine the effects of social identity and uncivil behaviour on schadenfreude and mediating role of emotions and deservingness in these effects.

Method

For this purpose, 2 (uncivil behaviour: absent or present) x 2 (social identity: out-group present or out-group absent) quasi-experimental study was conducted with 254 university students by manipulating social identity and uncivil behaviour. Participants assigned to one of the conditions of the study rated how much they felt the basic emotions after reading the first part of the story in which a target person's incivil behaviour and social identity were changed. After reading the story about the target person's misfortune, they filled in the form for perception of deservingness and the schadenfreude scale. The relevant findings were analyzed through SPSS 24 package program. Process Macro developed by Hayes was used for mediation analyses; two way ANOVA was used to compare the schadenfreude scores of participants in different conditions and to determine the effect of independent variables on schadenfreude.

Results

It was found that uncivil behavior and social identity had an basic effect on schadenfreude and those who were exposed to uncivil behaviour more schadenfreude. In the relationship between incivility and schadenfreude, it was found that the perception of deservingness and emotions had a mediating role. The main effect of social identity on schadenfreude was found to

be significant. Participants in the out-group condition were found to feel more schadenfreude than participants without an out-group.

Discussion & Conclusion

The literature emphasizes that socially disapproved behaviors lead to negative evaluations of individuals. Consistent with this, individuals may experience negative emotions in the face of these behaviors. Participants are likely to feel schadenfreude in the face of incivil behavior that violates social norms. In addition, the literature on deservingness states that negative behaviors will be perceived as deserved when they lead to negative emotions (Feather, 2006). It is an understandable finding that the more schadenfreude, which is a negative emotion, is felt in the face of a negative behavior, incivil behavior, the more deserving the situation is perceived. It was expected that schadenfreude would increase with anger (Porath et al., 2008), which is an emotion felt as a result of the violation of social norms. In the relationship between social identity and schadenfreude, it is thought that when the incivil behavior that directly threatens the identity of the individual (Andersson & Pearson 1999) comes from an ingroup member, individuals see themselves as an outsider instead of an insider (Stamper & Masterson, 2002) and therefore feel schadenfreude.